STANDARDY
OCHRONY DZIECI
PRZED KRZYWDZENIEM

"Staram się dziecko zrozumieć, nie szkodzić mu,
stwarzać mu warunki i bodźce, aby chciało być lepsze.
Dobry człowiek to taki, który czuje co drugi czuje!"
J. Korczak

Spis treści

I. Wprowadzenie……..….4

II. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci oraz procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci……..…….9

1. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci…….……... 9
2. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka…….……..10
3. Schemat interwencji w przypadku:
   - podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie (np. wolontariusze, pracownicy organizacji/instytucji oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)……..……11
   - podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła17 roku życia (przemoc rówieśnicza)…….……..13
   - podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna …….…….. 14

III. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci……15

IV. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu…….16

1. Osoba odpowiedzialna za internet……16

V. Monitoring stosowania Standardów ochrony dzieci……..18

VI. Załączniki:

- Załącznik nr 1- zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko……19

o Komunikacja z dziećmi……19
o Działania z dziećmi……..20
o Kontakt fizyczny z dziećmi…….21
o Bezpieczeństwo online……22

- Załącznik nr 1A - oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci……23
- Załącznik nr 2- zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników……24
- Załącznik nr 3- karta interwencji……...27
- Załącznik nr 4- plan pomocy dziecku……29
- Załącznik nr 5- ankieta……...31
- Załącznik nr 6 - zasady ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w internecie……33

o Zabezpieczenie dowodów……33
o Działania wobec sprawcy cyberprzemocy……...33
o Działania wobec ofiary cyberprzemocy……...34
o Współpraca z Policją……35

- Zagrożenia związane z niewłaściwymi zachowaniami na portalach społecznościowych……..36

VII. Dodatkowe materiały

1. Jak rozpoznać, że dziecko jest krzywdzone……37
2. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka z niepełnosprawnością oraz z przewlekłą chorobą……39
3. Rozumienie zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci……..41
4. Niebieska Karta……...44
5. Ważne telefony i adresy…….….45

Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego……47

I. Wprowadzenie

Jesteśmy szkołą, która:

- stwarza miłą, bezpieczną atmosferę,
- wspiera wszechstronny rozwój uczniów,
- uczy wzajemnego szacunku, przyjaźni, szczerości i tolerancji,
- jest przyjazna dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- uwzględnia tradycje szkolne i rodzinne,
- propaguje dziedzictwo kultury narodowej,
- przeciwdziała przemocy i nieakceptowanym społecznie zachowaniom,
- promuje zdrowy i bezpieczny styl życia,
- propaguje edukację ekologiczną,
- oferuje szeroki zakres zajęć pozalekcyjnych,
- integruje uczniów, rodziców i nauczycieli.

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły Podstawowej nr 12 im. prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik placówki traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiejkolwiek formie. Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz swoich kompetencji.

Niniejszy dokument skierowany jest do pracowników szkoły (pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, wolontariuszy, stażystów) oraz rodziców. Dokument został zredagowany, by zyskać poczucie pewności, że nasza szkoła zawsze będzie podejmowała wszelkie możliwe działania, aby zapobiegać krzywdzeniu dzieci. W związku z tym wprowadzona zostaje ***Szkolna polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem***.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej jednostce dokumentami: Statut Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);

- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta";
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.).

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw nakłada na instytucje prowadzące działalność oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań przez dzieci jak również na podmioty świadczące usługi hotelarskie, turystyczne oraz prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego obowiązek wprowadzenia standardów ochrony dzieci. Standardy ochrony dzieci to cztery zasady, których przyjęcie sprawia, że dana instytucja jest bezpieczna dla dzieci – jej personel potrafi zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz podjąć działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Przyjęcie standardów daje gwarancję, że instytucja dba o to, by nie narażać ich na ryzyko krzywdzenia, oraz że wprowadziła procedury, które pozwalają odpowiednio zareagować w przypadku obaw o dobro dziecka. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem ma dwojaką funkcję. Z jednej strony jest dokumentem, który porządkuje standardy ochrony dzieci i w kolejnych rozdziałach opisuje, w jaki sposób instytucja będzie je wdrażać, realizować, monitorować i ewaluować. Z drugiej – samo przyjęcie przez placówkę Polityki jest wprowadzeniem pierwszego z czterech standardów.

Standardy ochrony dzieci:

- Standard I. POLITYKA Szkoła ustanowiła i wprowadziła w życie ***Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem***.
- Standard II. PERSONEL Organizacja/instytucja monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.
- Standard III. PROCEDURY W szkole funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

- Standard IV. MONITORING Organizacja/instytucja monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Prawidłowa realizacja *Polityki* oparta jest na następujących zasadach:

- ***Polityka*** dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach organizacji);
- organ zarządzający szkołą zatwierdził *Politykę*, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor;
- dyrektor wyznaczył osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji *Polityki;*
- ***Polityka ochrony dzieci*** jasno i kompleksowo określa:
    - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu
    - sposób reagowania w organizacji/instytucji na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji
    - zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko i dziecko–dziecko
    - zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych
    - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

Realizacja tego standardu oznacza, że w instytucji w sposób kompleksowy i systemowy podjęto wdrażanie standardów ochrony dzieci poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie ***Polityki*** ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Dokument ten zawiera jasne wytyczne dotyczące tego, jak w instytucji przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne dzieciom oraz jakie kroki podjąć w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. Ustanowienie ***Polityki*** ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest komunikatem zarówno dla personelu instytucji, jak i dla przebywających w niej dzieci oraz ich opiekunów, że w codziennej pracy placówki realizowane są takie wartości, jak dobro dziecka oraz jego prawo do życia w bezpiecznym i zapewniającym rozwój otoczeniu.

Szkolna polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem reguluje procedury ochrony dzieci, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje w określony sposób. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- **pracowniku szkoły -** należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania lub umowy cywilno-prawnej; w szkole funkcjonują pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni;
- **dziecku**- każda osoba do ukończenia 18 roku życia;
- **opiekunie dziecka** - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny czy rodzic zastępczy;

- **zgodzie rodzica dziecka -** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka; w przypadku braku porozumienia między rodzicami należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
- **krzywdzeniu dziecka** - należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywania;

  Można wyróżnić następujące rodzaje zjawiska krzywdzenia dziecka:
  - **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.
  - **przemoc fizyczna**- szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie, klaps, itp.
  - **przemoc seksualna** - wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, nakłanianie do innych czynności seksualnych, gwałt, itp.
  - **przemoc ekonomiczna** - zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, zaprzestanie łożenia środków na utrzymanie rodziny, unikanie płacenia alimentów, itp.
  - **zaniedbanie** - niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jakie ma problemy oraz potrzeby,
  - **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, usuwanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
  - **cyberprzemoc** - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych; podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
- **przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

- **osobie odpowiedzialnej za internet** - czyli pracownik wyznaczony przez kierownictwo placówki, sprawujący nadzór nad korzystaniem z internetu przez dzieci na terenie placówki oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie,
- **osobie odpowiedzialnej za *Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem*** - wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki w placówce,
- **danych osobowych dziecka** - wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka,
- **zespole interwencyjnym -** zespół nauczycieli i specjalistów powołany przez dyrektora szkoły w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu.

II. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci oraz procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

Szkoła udzielając pomocy dziecku doznającemu przemocy w rodzinie kieruje się następującymi zasadami:

- nadzór nad prowadzeniem przypadku dziecka krzywdzonego sprawuje dyrektor szkoły udzielając wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w pomoc;
- koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog szkolny;
- każdy pracownik szkoły, który zauważył lub podejrzewał u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany do reagowania;
- podejmowane działania opierają się na diagnozie funkcjonowania dziecka i jego sytuacji-udzielanie pomocy dziecku krzywdzonemu odbywa się poprzez współpracę nauczycieli, specjalistów i pracowników niepedagogicznych;
- postępowanie w sprawach kryzysowych z udziałem dziecka prowadzone jest w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa ucznia;
- uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach;
- uczniowie wykraczający poza normy i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

1. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

1.1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.

1.2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

1.3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

1.4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko ustalone w szkole. ***Zasady stanowią Załącznik nr 1 do niniejszej Polityki.***

1.5. Rekrutacja pracowników placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. ***Zasady stanowią Załącznik nr 2 do niniejszej Polityki.***

2. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone,

pracownik ma **obowiązek sporządzenia notatki służbowej** i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy/pedagogowi/psychologowi/dyrektorowi szkoły.

2.1. Pedagog/psycholog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.

2.2. Pedagog/psycholog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami, oraz **plan pomocy dziecku**. ***Plan stanowi Załącznik nr 4 do niniejszej Polityki.***

2.3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
- wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
- skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu),

- dyrektor szkoły powołuje **zespół interwencyjny**, w skład, którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, kierownictwo placówki, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku;
- zespół interwencyjny sporządza **plan pomocy dziecku**;
- ze spotkania sporządza się **protokół**;
- plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez pedagoga/psychologa opiekunom z zaleceniem **współpracy** przy jego realizacji;
- pedagog/psycholog informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura **„Niebieskie Karty” -** w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji);

- po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/psychologa dyrektor szkoły składa **zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu** rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta - A" do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego;
- dalszy tok postępowania leży w kompetencjach wskazanych instytucji;
- w przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka;
- z przebiegu interwencji sporządza się **kartę interwencji.**

Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są **zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy**, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
Szkoła oprócz wyżej wymienionych procedur podejmuje wiele działań prewencyjnych, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci. Do działań tych należy:

- **edukacja nauczycieli**: nauczyciele i personel szkoły są szkoleni w zakresie rozpoznawania oznak krzywdzenia dzieci oraz zapobieganiu przemocy w szkole;
- **szkoła zapewnia dostęp do specjalistów:** pedagog, logopeda, pedagog specjalny oraz psycholog szkolny udzielają uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- **Program Wychowawczo-Profilaktyczny:** opracowany na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka; celem realizacji Programu Wychowawczo- Profilaktycznego jest zapobieganie zachowaniom negatywnym dzieci i młodzieży oraz współdziałanie dla zapewnienia im bezpieczeństwa; działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej;
- **przyjazne środowisko**: atmosfera w szkole zbudowana jest na poczuciu bezpieczeństwa. uczniowie dostają wsparcie od wszystkich nauczycieli, kiedy tego potrzebują, wiedzą, że mogą liczyć na ich życzliwość i autentyczne zainteresowanie tym, co się u nich dzieje; uczniowie mają możliwość zadawania pytań, ponieważ czują się bezpiecznie i wiedzą, że nawet najprostsze pytanie spotka się z szacunkiem i uzyskają na nie odpowiedź;

- **monitorowanie zachowań uczniów**: nauczyciele i personel są wyczuleni na zmiany w zachowaniach uczniów, które mogą świadczyć o krzywdzeniu;
- **współpraca z instytucjami pomocowymi**: w razie wystąpienia trudności, szkoła współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i innymi.

SCHEMATY INTERWENCJI:

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

przez osoby trzecie

(np. wolontariusze, pracownicy organizacji/instytucji oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

Podejrzewasz, że dziecko:

doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie; • zawiadom policję pod nr 112 lub 997.	**jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw** • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie; • poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie; • zakończ współpracę/rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko.	**doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)** • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie; • przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

<u>przez osobę nieletnią</u>

czyli taką, która nie ukończyła 17 roku życia

(przemoc rówieśnicza)

Podejrzewasz, że dziecko:

doświadcza ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie; • przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc; • równolegle powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa	**doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)** • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie; • przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze; • w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

<u>przez rodzica lub opiekuna</u>

Podejrzewasz, że dziecko:

doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie; • zawiadom policję pod nr 112 lub 997	**jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw** • poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej) • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka; • porozmawiaj z rodzicem/opiekunem; • powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego; • w przypadku braku współpracy rodzica/ opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej.	**doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)** • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka; • przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie; • powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego; • w przypadku braku współpracy rodzica/ opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej; • równoległe złóż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodzin

III. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Szkoła Podstawowa nr 12 im. prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozwagą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci.

Szkoła na początku każdego roku szkolnego uzyskuje pisemne zgody rodziców na robienie dzieciom zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej szkoły. Każdorazowo szkoła wyjaśnia uczniom do czego wykorzystane zostaną zrobione zdjęcia lub nagrania. Rodzic ma prawo wycofać swoją zgodę w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców dziecka nie jest wymagana.

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

- wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci- przez ich rodziców;
- zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę;
- przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

Materiały zawierające wizerunek dzieci przechowuje się w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci.

IV. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu

Urządzenia elektroniczne należy używać zgodnie z zasadami określonymi w Statucie szkoły.

Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

Na terenie placówki dostęp dziecka do internetu możliwy jest:

- pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych;
- bez nadzoru nauczyciela- na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie placówki (dostęp swobodny);
- za pomocą sieci wi-fi placówki, po podaniu hasła.

W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki, pracownik placówki ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez dzieci podczas lekcji.

W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za internet przeprowadza z dziećmi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu.

Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu, ***Zasady ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w internecie znajdują się w załączniku nr 6 do niniejszej Polityki***.

1.Osoba odpowiedzialna za internet.

Dba, aby sieć internetowa organizacji placówki była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie, które jest aktualizowane przez wyznaczonego pracownika w miarę możliwości.

Wyznaczony pracownik organizacji przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach podłączonych do internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje

kierownictwu placówki, które aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem. Pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog/psycholog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, uruchamia właściwe działania.

Należy pamiętać, że:

- trzeba szanować prywatność innych- nieodpuszczalne jest nagrywanie, fotografowanie czy udostępnianie informacji bez zgody zainteresowanych;
- użytkownicy są odpowiedzialni za swoje działania online; należy unikać publikowania, udostępniania lub rozpowszechniania nieodpowiednich treści;
- trzeba przestrzegać zasad bezpieczeństwa online; nie należy udostępniać prywatnych danych, hasła oraz innych informacji;
- zakazuje się publikowania i rozpowszechniania treści pornograficznych, nielegalnych, obraźliwych, dyskryminujących lub w inny sposób naruszających zasady etyki i prawa;
- zakazuje się wszelkich form cyberprzemocy, takich jak zastraszanie, szkalowanie czy atakowanie innych uczniów online;
- szkoła zastrzega sobie prawo do monitorowania aktywności online uczniów w celu zapewnienia bezpieczeństwa i przestrzegania zasad.

V. Monitoring stosowania Standardów ochrony dzieci

Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 12 im. prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie **wyznacza pedagoga szkolnego** jako osobę odpowiedzialną za *Polityk*ę ochrony dzieci w placówce. Do obowiązków wyżej wymienionej osoby należy:

- monitorowanie realizacji Standardów,
- reagowanie na sygnały naruszenia niniejszych Standardów,
- prowadzenie rejestru zgłoszeń i pozostałej dokumentacji,
- proponowanie zmian z niniejszych standardach.

Osoba, o której mowa w niniejszym rozdziale zobowiązana jest

przeprowadzać raz w roku ankietę monitorującą poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony dzieci przez krzywdzeniem. Pracownicy szkoły mogą proponować zmiany w procedurach oraz wskazywać naruszenia procedur. Pedagog szkolny dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. ***Ankieta stanowi Załącznik nr 5 do niniejszej Polityki.*** Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.

Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 12 im. prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie analizuje raport z monitoringu i w razie potrzeby wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie.

VI ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1
Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko.

Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest promowanie dobra dziecka i jego najlepszego interesu. Personel traktuje każde dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiejkolwiek formie wobec dziecka. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów instytucji oraz swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, praktykantów oraz wolontariuszy i są potwierdzone przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia. ***Oświadczenie stanowi Załącznik nr 1A do niniejszej Polityki.***

Pracownicy Szkoły Podstawowej nr 12 im. prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie są zobowiązani do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy ich reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Działają w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji ich zachowania.

Komunikacja z dziećmi

- w komunikacji z dziećmi zachowuj cierpliwość i szacunek;
- słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji;
- nie wolno ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka, nie wolno ci krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci;
- nie wolno ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci; obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej;
- podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj je o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania;

- szanuj prawo dziecka do prywatności; jeśli konieczne jest odstąpienie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe;
- nie wolno ci zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny; obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć tobie lub wskazanej osobie (w zależności od procedur interwencji, jakie przyjęła instytucja) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Działania z dziećmi

- doceniaj i szanuj wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
- unikaj faworyzowania dzieci;
- nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze; obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę;
- nie wolno utrwalać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych; dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci;
- nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci;
- nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka; nie wolno ci wchodzić w relacje jakiejkolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka; nie wolno ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych; nie dotyczy to

okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków;

- wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji; jeśli jesteś ich świadkiem reaguj stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z dziećmi

Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie;

- nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka;
- nigdy nie dotykaj dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny;
- zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań;
- zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic;
- kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy;
- w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, unikaj innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem; dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety;

- podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku.

Bezpieczeństwo online

Bądź świadom cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania twojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także twoich własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których możesz spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzystasz. Jeśli twój profil jest publicznie dostępny, dzieci i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w twoją cyfrową aktywność.

Załącznik nr 1A

Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci.

……...

(Miejscowość, data)

OŚWIADCZENIE

Ja,…… PESEL …… oświadczam, że nie byłam/em skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowania karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w Szkole Podstawowej nr 12 im. Prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

…….

(podpis)

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

…….

(podpis)

Załącznik nr 2

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Szkole Podstawowej nr 12 im. Prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie

- Szkoła musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, placówka może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
  - wykształcenia,
  - kwalifikacji zawodowych,
  - przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
- W każdym przypadku szkoła musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia.
  Szkoła powinna znać:
  - imię (imiona) i nazwisko,
  - datę urodzenia,
  - dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
- Szkoła pobiera dane osobowe kandydata/kandydatki, w tym dane potrzebne do sprawdzenia jego/jej danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi szkoła jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym– Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.
- Aby sprawdzić osobę w Rejestrze szkoła potrzebuje następujących danych kandydata/ kandydatki:
  - imię i nazwisko,
  - data urodzenia,
  - pesel,

    - nazwisko rodowe,
    - imię ojca,
    - imię matki.
- Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika.
- Pobierz od kandydata/kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
- Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
- Pobierz od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/ kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
- Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. ***Oświadczenie stanowi Załącznik nr 1A do niniejszej Polityki.***

- Gdy pozwalają na to przepisy prawa, szkoła jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego. Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności. Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. pracowników samorządowych oraz nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w placówkach publicznych oraz niepublicznych. W przypadku niemożliwości przedstawienia poproś kandydata/kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

Załącznik nr 3

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4.Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa.	**Data**	**Działanie**
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	**Data**	**Opis spotkania**
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	• Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru	**Data**	**Działanie**

sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców		

Załącznik nr 4

Plan pomocy dziecku

PLAN POMOCY DZIECKU

Dane ucznia:

Imię i nazwisko: .....

Klasa: .....

Data: .....

Wychowawca:

Imię i nazwisko: .....

Sposoby wsparcia ucznia na terenie szkoły	
Sposoby wsparcia rodziców na terenie szkoły	
Działania wspierające rodziców dziecka i ucznia poza szkołą	

Inne działania	

…….. ……

(podpis osób/osoby przygotowującej plan) *(podpis dyrektora)*

Załącznik nr 5

Monitoring standardów – ankieta

ANKIETA

dla pracowników dotycząca stosowania standardów ochrony małoletnich

Lp.	Pytanie	Tak	Nie
1.	Czy zna Pani/Pan dokument Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w naszej szkole?		
2.	Czy zapoznała się Pani/Pan z treścią tego dokumentu?		
3.	Czy stosuje Pani/Pan w swojej pracy zapisy tego dokumentu?		
4.	Czy Pani/Pana zdaniem w jednostce przestrzegana jest Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
5.	Czy zaobserwowała Pani/Pan naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony małoletnich przez innego pracownika?		
6.	Czy potrafi Pani / Pan rozpoznawać objawy krzywdzenia dzieci?		
7.	Czy wie Pani/Pan jak reagować na objawy krzywdzenia dzieci?		
8.	Czy wie Pani/Pan do kogo zgłaszać objawy krzywdzenia dzieci?		
9.	Czy wie Pani/Pan kto odpowiada w jednostce za zgłaszanie na policję, sądu lub prokuratury zawiadomień o krzywdzeniu dzieci?		
10.	Czy wie Pani/Pan kto odpowiada w jednostce za uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”?		
11.	Czy wie Pani/Pan, gdzie w jednostce został udostępniony dokument Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
12.	Czy ma Pani/Pan jakieś uwagi/ poprawki/ sugestie dotyczące jest Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem? Jeśli tak proszę przedstawić swoje propozycje: …… …… …… ……		
13.	Jakie działania podjęte zostały przez Panią/Pana w zakresie ochrony praw dziecka, ochrony przed przemocą i krzywdzeniem		

	....		
14.	Czy rodzice naszych uczniów przekazywali Pani/Panu uwagi/ poprawki/ sugestie dotyczące szkolnych Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem? Jeśli tak, proszę je wymienić:		

Załącznik nr 6

Zasady ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w internecie.

W przypadku cyberprzemocy w szkole stosuje się działania interwencyjne, będące następstwem wystąpienia zagrożenia:

- osoba posiadająca wiedzę o zajściu powinna przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
- pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków. Nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów

- Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny zapoznać się wszelkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog szkolny, rodzice, policja, jeśli doszło do złamania prawa.
- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, przy współudziale rodziców (opiekunów prawnych) należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania:

- przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
- ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.

- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani ze zgromadzonym materiałem, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
- We współpracy z rodzicami można opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.
- Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego.
- W strategii działań pomocowych uczeń- ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.
- Opieką psychologiczno- pedagogiczną otacza szkoła świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.

- Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
- Osoby uczestniczące w wyjaśnieniach zdarzenia (wychowawca, pedagog, dyrektor) zobowiązane są do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).
- Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.
- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

Współpraca z Policją

W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym.
- spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.
- wspólny udział (szkoły i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem przemocy/cyberprzemocy i przestępczością nieletnich.

Zagrożenia związane z niewłaściwymi zachowaniami na portalach społecznościowych

W przypadku, gdy uczniowie uczestniczą w niewłaściwych zachowaniach na portalach społecznościowych, szkoła powinna podjąć szybkie i skuteczne działania w celu zaradzenia problemowi.

Należy działać kompleksowo, angażując zarówno uczniów, jak i rodziców, oraz współpracując z odpowiednimi instytucjami w celu skutecznej prewencji i zarządzania sytuacją.

VII Dodatkowe materiały

1. Jak rozpoznać, że dziecko jest krzywdzone?

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka.

Zareaguj, gdy dziecko:

- nagle i wyraźnie zmieniło zachowanie;
- mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza;
- jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie;
- kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
- żebrze;
- jest głodne;
- nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
- nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku;
- ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić; obrażenia są w różnej fazie gojenia;
- wyjaśnia swoje obrażenia w sposób niewiarygodny, niemożliwy, niespójny, itp., dziecko często zmienia zdanie na ten temat;
- niechętnie bierze udział w lekcjach wychowania fizycznego;
- nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu;
- wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.;
- osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;
- ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.);

- używa środków psychoaktywnych;
- nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka);
- moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób;
- ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu;
- w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dominująco umieszcza elementy/ motywy seksualne;
- jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku;
- ucieka z domu.

Zwróć uwagę, gdy rodzic (opiekun):

- podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka;
- odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka;
- mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko;
- nie interesuje się losem i problemami dziecka;
- często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko;
- jest apatyczny, sprawia wrażenie pogrążonego w depresji;
- zachowuje się agresywnie;
- ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie;
- nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka;
- faworyzuje jedno z rodzeństwa;
- przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy);
- nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Jak rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym?

- zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy:

    - oddzielny pokój,
    - z dala od osób postronnych,
    - brak pośpiechu;
- przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka- usiądź lub przykucnij;
- używaj języka zrozumiałego dla dziecka;
- okazuj dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie;
- bądź cierpliwy- dziecko może zaprzeczać prawdzie;
- nie naciskaj na dziecko- wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem;
- unikaj naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć;
- okaż zrozumienie, że niełatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny;
- pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi;
- bądź świadomy oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców- nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach;
- nazwij przemoc- przemocą i pokaż dziecku, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły;
- wesprzyj dziecko- utwierdź w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy;
- wyjaśnij dziecku w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić; pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
    - wstyd,
    - poczucie winy,
    - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
    - tajemnicę,
    - lojalność wobec sprawcy przemocy.

2. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka z niepełnosprawnością oraz z przewlekłą chorobą.

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka przewlekle chorego, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, z którą zmaga się dziecko. Należy zaznaczyć, że dziecko oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych, powstałych na skutek choroby odczuwa zmiany w samopoczuciu. Często ma problem z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka niepełnosprawnego i chorego przewlekle jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów;

- świadkowie- w wielu sytuacjach ze względów środowiskowych świadkowie mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice i opiekunowie, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi i często jedynymi opiekunami;
- ślady- rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia;
- objawy dodatkowo towarzyszące niepełnosprawności lub chorobie dziecka- mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby, i dlatego bywają z nimi mylone, przykładem takich objawów są zachowania lękowe dziecka, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza, z czego wynikają niewłaściwe zachowania opiekuna- czy są konsekwencją obciążeń, braku wiedzy, powielania wzorców czy innych przyczyn;
- problemy w komunikacji- ujawnienie stosowania przemocy wobec dziecka może być utrudnione ze względu na jego izolację od innych dorosłych osób, ale także z powodu kłopotów w komunikowaniu się z nim, głównie ograniczeń w komunikacji słownej.

Ujawnienie przemocy przez dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia }z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.

WAŻNE!

- dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach;
- dziecku towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny;
- okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej- odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk;
- zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka- poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc

2. Rozumienie zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci.

Wykorzystywanie seksualne dzieci jest formą przemocy przejawiającą się na różne sposoby i mającą kilka istotnych cech charakterystycznych, które trzeba zrozumieć, aby zapewnić dzieciom skuteczną ochronę i z powodzeniem zapobiegać wykorzystywaniu. Chociaż badacze proponują różne ujęcia problemu wykorzystywania, powszechnie akceptuje się definicję sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (1999), która opisuje wykorzystywanie seksualne dzieci jako:

„Włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody lub do której nie jest dojrzałe rozwojowo i na którą nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób, albo która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności lub władzy, a celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.”

Symptomy wykorzystania seksualnego dzieci

Należy pamiętać, że początkowe konsekwencje doświadczane przez dzieci wykorzystywane seksualnie –w sferze zarówno fizycznej, jak i psychicznej – są równocześnie oznakami tej formy krzywdzenia, dlatego konieczna jest szczegółowa znajomość objawów wykorzystania seksualnego dzieci i wzmożona czujność, gdy się one pojawią.

Oznaki wykorzystywania seksualnego dzieci są bardzo **zróżnicowane** z czego wynika, że nie można mówić o zespole dziecka wykorzystywanego czy zbiorze objawów świadczących o wykorzystywaniu. Nie ma objawów, które pozwoliłyby jednoznacznie i z całkowitą pewnością rozpoznać przypadek wykorzystywania seksualnego dziecka. **Objawy w dużej mierze zależą od dziecka**. U niektórych dzieci pewne symptomy występują od samego początku, podczas gdy u innych mogą się one pojawić na późniejszym etapie życia, nawet długo po ustaniu wykorzystania.

Gdy podejrzewasz, że dziecko jest wykorzystywane seksualnie**:**

- **zapewnij dziecko, że mu wierzysz** - dziecko musi wiedzieć, że może liczyć na dorosłego, który mu wierzy i który udzieli mu pomocy, osoba dorosła nie powinna osądzać tego, co mówi dziecko ani oceniać jego wypowiedzi;
- **zachowaj spokój** - jeśli twój wyraz twarzy lub zachowanie zdradzą, że jesteś wstrząśnięty, rozgniewany, pełen odrazy czy wytrącony z równowagi, to dziecko może nie powiedzieć ci wszystkiego na temat wykorzystywania, a nawet odwołać to, co powiedziało wcześniej;
- **zadbaj o spokojne miejsce, w którym będziesz mógł porozmawiać z dzieckiem na osobności** - zadbaj o to, by rozmowa z dzieckiem odbyła się na osobności, wyjaśnij mu, że musisz powiedzieć o tym, co od niego usłyszałeś, osobom, które pomogą mu poradzić sobie z sytuacją, w każdym wypadku poinformuj dziecko, że konieczne jest poinformowanie o wykorzystaniu osób, które zapewnią mu bezpieczeństwo;
- **nie składaj obietnic, których nie możesz dotrzymać** - jeśli złożysz dziecku obietnicę, której nie będziesz mógł dotrzymać, dziecko uzna, że jesteś kolejnym dorosłym, któremu nie można ufać;
- **nie osądzaj sprawcy ani tego, co zrobił** - jeśli zaczniesz krytykować sprawcę, dziecko może się za nim wstawić i zacząć bronić, kiedy dziecko zaczyna bronić sprawcy, często odwołuje to, co wcześniej powiedziało i nie mówi nikomu, jeśli sytuacja wykorzystywania się powtarza;
- **natychmiast powiadom dyrektora** - Zgłoszenie podejrzenie wykorzystania seksualnego dziecka to twój prawny obowiązek;
- **zachowaj dyskrecję** - zapewnij dziecko, że o jego sytuacji dowiedzą się tylko osoby, które mogą mu pomóc, dlatego bardzo ważna jest wiedza na temat tego, kogo i w jaki sposób należy powiadomić o sytuacji dziecka;
- **powiedz dziecku, co się będzie działo** - przekaż dziecku jak najwięcej informacji na temat tego, co się wydarzy po ujawnieniu wykorzystywania, być może nie będziesz umiał odpowiedzieć na wszystkie pytania, bądź szczery, jeśli nie znasz odpowiedzi na zadane pytanie, powiedz o tym dziecku;
- **nie prowadź dochodzenia** - zostaw to specjalistom; kiedy zgromadzisz informacje wystarczające do złożenie zawiadomienia o podejrzeniu wykorzystania seksualnego dziecka, nie zadawaj dziecku dalszych pytań, może to stwarzać problemy w późniejszym procesie dochodzenia policyjnego lub prokuratorskiego;
- **zapewnij sobie wsparcie** - informacje ujawnione przez dziecko mogą wywołać u ciebie trudne emocje, ważne, abyś nie musiał radzić sobie z nimi sam; pomocna

może być rozmowa z psychologiem lub pedagogiem albo ze specjalistą z organizacji działającej w tym obszarze.

W przypadku podejrzenia, że dziecko jest wykorzystywane seksualnie, pracownik posiadający taką informację zobowiązany jest powiadomić dyrektora, który powiadamia policję, prokuraturę.

4. Niebieska Karta

Procedura „Niebieskiej Karty” jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą.

Każdy pracownik zauważający niepokojące symptomy lub jest świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować.

Procedura Niebieskiej Karty:

- „Niebieską Kartę” zakłada dyrektor szkoły, nauczyciel, pedagog szkolny, wychowawca, który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy.
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej;
- Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa;
- W przypadku, gdy przemoc domowa dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy domowej (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc);
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

5. Ważne telefony i adresy

- **Komenda Powiatowa Policji Gniezno**

  tel. 47 772 12 11

- **Telefony alarmowe:**

  Numer alarmowy tel. 112

  Policja tel. 997

  Straż pożarna tel. 998

  Pogotowie ratunkowe tel. 999

- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**
  - Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – **tel. 116 111** (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu)
  - Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – **tel. 800 100 100** (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);

- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka**
  tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia**”
  tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;

- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia**
  tel. (22) 668 70 00 oraz **116 123** (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

- **Fundacja Feminoteka** - Telefon dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych)
  tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);

- **Fundacja Centrum Praw Kobiet**

tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);

- **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”**
  tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

- **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża**
  t**el. (22) 230 22 07** (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);

LISTA JEDNOSTEK NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA NA TERENIE POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO

Nazwa	Dane kontaktowe		Zakres poradnictwa
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gnieźnie **Punkt Interwencji Kryzysowej**	**tel. 61 221 29 06** ul. H. Sienkiewicza 12a 62-200 Gniezno www.pcpr.powiat-gniezno.pl pcpr@powiat-gniezno.pl		Poradnictwo rodzinne i psychologiczne; Interwencja kryzysowa
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie	**tel. 61 426 25 82** ul. Dworcowa 7 62-200 Gniezno www.mops.gniezno.pl mops@mops.gniezno.pl		Konsultacje i wsparcie dla rodzin, małżeństw i osób doświadczających przemocy oraz dzieci i młodzieży w rodzinach z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gnieźnie	**tel. 601435196** ul. Wyszyńskiego 4 62-200 Gniezno www.ppp.powiat-gniezno.pl poradnia@ppp.powiat-gniezno.pl		Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, rodzicom i nauczycielom
Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	**tel. 61 426 25 82** ul. Dworcowa 7 62-200 Gniezno www.mops.gniezno.pl mops@mops.gniezno.pl		Pomoc w zakresie przemocy w rodzinie, **“Niebieska Karta”**